

Introducere

La o distanță de peste cincizeci de ani de la înființarea **Muzeului Dunării de Jos**¹, în anul 2004 a luat ființă *Secția de Artă-Etnografie-Restaurare-Conservare*². Așa cum în anii de început a activității muzeistice la Călărași, Vasile Culică³ și Niță Anghelescu au avut rolul de fondatori, tot astfel Marian Neagu, actualul director al muzeului, a pledat încă din anul 1981 pentru înființarea unui muzeu de artă, eforturile sale în acest sens încununându-se cu constituirea unui nou spațiu expozițional, *Galeriile de Artă „Arcadia”*, necesar pentru etalarea pe simezele sale a unor opere reprezentative pentru mișcarea artistică actuală.

Catalogul patrimoniului artistic al **Muzeului Dunării de Jos** prezintă cele mai importante lucrări de artă, care se află în depozitul secției amintite și se adresează în primul rând publicului, dar și specialiștilor care caută numele unor artiști și al operelor acestora, în scopul întregirii unor biografii artistice.

Documentarea s-a realizat după fișele de creație de la U.A.P., puse la dispoziție prin amabilitatea doamnei Violeta Tomov de la Departamentul Documentare, dar și după dicționare, enciclopedii, pliante de expoziție, cataloage, menționate la bibliografie. Dar, spre regretul nostru, din motive de spațiu, a fost necesară reducerea biografiilor artistice și implicit a multor date despre activitatea laborioasă a unor nume sonore ale artei plastice contemporane.

Cele 532 de lucrări de pictură, sculptură, grafică și artă decorativă sunt în majoritatea lor aduse de la Oficiul Național de Expoziții de către Pavel Țușară și Bogdan Panțu sau sunt donații făcute de artiști, la care se adaugă o serie de lucrări transferate la **Muzeul Dunării de Jos** de la C.C.E.S. ori de la **Muzeul Județean Ialomița**, în momentul separării județului Ialomița de Călărași, în anul 1981.

Pentru că principalele opere sunt prezentate în paginile ce urmează, o să amintim în câteva cuvinte colecțiile care nu au putut ocupa un loc privilegiat din pricina faptului că fiecare dintre ele ar necesita un catalog separat.

Colecția Grigore Patrichi Smulți este cea mai recentă donație făcută de un artist contemporan **Muzeului Dunării de Jos**. Aceasta cuprinde 33 de lucrări de grafică oferite în anul 2005 în urma unei scrisori de intenție⁴ a artistului care condiționa oferta sa prin înrămarea și prezentarea lor într-o expoziție personală: „*Dacă muzeul are posibilitatea să înrămeze și să deschidă o expoziție cu aceste lucrări, desene și la sfârșitul expunerii, desenele să se alăture sculpturilor mele, care sunt de fapt ale muzeului.*”

Colecția cuprinde inclusiv 23 de sculpturi în lemn, piatră și marmură, după cum amintește plasticianul în epistola sa. Acestea denotă aceleași caracteristici generale ale creației sale. Sculptor figurativ, **Grigore Patrichi Smulți** speculează cu atenție fibra materiei care îl conduce spre o idee și apoi către o formă definitivă de metamorfozare a căutărilor plastice. Ele sunt o pledoarie pentru raționalitatea și echilibrul desăvârșite în materiale definitive. Piatra de *Boșchioi*, preferată de artist datorită calităților apropiate marmurei în urma unei bune finisări, este utilizată în paralel cu piatra mai moale de *Podeni*, ori cu marmura de *Moneasa*, la care se adaugă grafitul, un material industrial, folosit în mod excepțional.

Colecția mai cuprinde lucrări semnate de cei doi fii ai săi, **Răzvan Patrichi** și **Bogdan Patrichi**, licențiați la rândul lor ai **Academiei de Arte** din București, secția sculptură.

Colecția Niță Anghelescu (1903-1999) a fost primul director al instituției, jucând rolul de întemeietor, în anul 1951, când a fost numit șeful **Muzeului Regional București** alcătuit din mai multe astfel de instituții culturale. Acesta era de asemenea pictor cu acte în regulă și cu preocupări constante pentru arheologie, în măsura în care trebuia să se implice în activitatea managerială. Partea interesantă este că a lăsat moștenire instituției pe care o întemeiase, câteva pânze, unele adevărate documente pentru memoria unor șantiere arheologice, cum sunt: *Sultana Malu Roșu* ori *Păcuiul lui Soare*, dar și dovezi peisagistice ale frumoasei naturi de pe malul Borcei, alături de portrete de țărani din câmpie, reprezentați de chiar chipurile părinților săi. Predilecția de a sublinia prin formă și culoare ceea ce este concret și anume locurile natale și ale călătoriilor sale, fascinația pentru imaginea celor dragi, părinți, copii, soție, sau față de propriul chip, fără a fi, în ultimă instanță, narcisist, toate sunt expresia preocupărilor constante pentru frumos.

Pictorul era originar din Cuza - Vodă, județul Călărași și absolvise Academia de Arte Frumoase din București în 1934. În cadrul Simpozionului *Mai avem nevoie de artă*, în anul 2003, **Muzeul Dunării de Jos** i-a omagiat viața și opera printr-o expoziție retrospectivă, de valorificare a colecției, care îi poartă numele.

Colecția Tudor Lorman (1895-1972) este una dintre cele mai importante donații, nu numai datorită numărului de lucrări pe care le înglobează, ci datorită faptului că autorul lor a reprezentat o direcție mai puțin preferată de plasticienii români, *fovismul*. Însă, printre cele 39 de tablouri, se află creații dintre cele mai diverse ca tendințe stilistice începând de la *academismul* uzitat în vremea studenției, până la *proletcultismul* cerut de o epocă mai târzie. Între aceste limite a creat o operă demnă de opiniile favorabile ale criticii de specialitate și în

egală măsură merituosă pentru a face obiectul unei permanente expuneri. Donația a fost făcută în anul 1979 de către doamna Grigorescu Eugenia, cumnata artistului, la împlinirea a 7 ani de la dispariția pictorului. Aceasta continua intensă activitate a soției lui Tudor Lorman, Maria Lorman, decedată în anul 1978, care, după retrospectiva din 1973, a donat toate lucrările muzeelor din țară, printre fericitele beneficiare ale creației plasticianului aflându-se atunci Muzeul Județean Ialomița, urmând să fie transferate către **Muzeul Dunării de Jos**, la dorința testamentară a lui Tudor Lorman, născut în 1896 la Călărași. Colecția cuprinde portretele părinților și ale unor țărani din zona Oașului, un ciclu de lucrări grupate sub numele „Ororile războiului”, o natură statică și câteva tablouri proletcultiste. O mențiune specială merită imaginile unde evocă personajul feminin, realizate în enclave sintetice de culoare, dar și două portrete în clarobscur.

Toate acestea înseamnă nu numai pictură în ulei, ci și grafică în tuș și cărbune, tehnici în care artistul a excelat pe parcursul deceniilor de creație.

Colecția George Theodorescu (1915-1952) cuprinde un număr de 14 piese create de artist, înainte de plecarea sa la Paris în 1946, ca bursier al statului francez pentru sculptură, semn că era unul dintre cei mai înzestrați plasticieni ai generației lui. Terminase Academia de Arte din București la clasa profesorului Oscar Han, care i-a fost maestru în intervalul 1937-1940 și chiar în ultimul an de facultate fusese prezent la „Salonul de primăvară” din capitală unde a fost remarcat, într-o publicație a vremii evocându-se preocupările plasticianului în înțelegerea expresivității și echilibrului formal. Sculpturile din patrimoniul **Muzeului Dunării de Jos**, sunt studii de nud feminin și potrete. Chipul prietenului său pictorul *Tache Papatriandafil* și *Portetul de grecoaică* se detașează prin preocuparea pentru sugerarea unei psihologii capabile de a reda trăsăturile definitorii ale personajelor.

Tabăra studențească din 1984. **Muzeul Dunării de Jos** împreună cu *Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu”* din București au organizat la Călărași în anul 1984 *Tabăra studențească de pictură și desen* care s-a finalizat cu o amplă expoziție, deschisă în lunile iulie-august la Galeriile de Artă de pe strada Cornișei. Cei douăzeci de studenți participanți, care au evocat în lucrările lor peisajul din împrejurimile Călărașilor, au fost îndrumați de *Vasile Melică* și *Florin Mitroi*, cadre didactice la Institutul „Nicolae Grigorescu” și reprezentau anii II, III și IV, clasele profesorilor *Marius Ciliievici*, *Constantin Blendea* și *Vasile Grigore*. În urma acestei manifestări artistice patrimoniul muzeului s-a îmbogățit cu una dintre cele mai frumoase colecții de acuarelă reprezentând peisaje semnate de nume astăzi sonore ale artei contemporane: Bărză V. Florin, Adriana Boerescu, Valeriu Cara, Felicia Manea, Christa Ilse Montsch, Radu Ioan Șerban, Cezar Atodiresei, Șandor Bartha, Cătălin Bălescu, Dalia Bialcovschi, Elena Constantinescu, Lucia Mircea Țintariu, Ioan Vișan, Gabriela Aaniței, Aurelia Călinescu, Laurențiu Romeo Jianu, Ion Lazăr, Liliانا Milotoi, Simona Sas, Florica Nedelcu⁵.

Artiști călărășeni. Există artiști care au creat la început pentru propria lor intimitate, apoi le-au mărturisit și altora sensibilitatea pe care o aveau pentru culoare și pentru lumea formală, prin repetate prezențe pe simezele mai multor galerii din țară și străinătate unde publicul și specialiștii au venit în contact cu opera lor.

Aceștia se numesc Virgil Paștina, Dan Lupoi, Vasile Pană, Florin Rădulescu, Silviu Soare, Mugurel Coman, Laurențiu Niță Culiță, Vasile Antohi, Maria Bogatu, prezenți în patrimoniul **Muzeului Dunării de Jos**, cu câte o lucrare sau două, donate în urma unor expoziții organizate de muzeul nostru. Calitatea operei lor este girată de numele unor critici de artă de primă mână precum Radu Ionescu, Tudor Octavian, Pavel Țușară, Augustin Macarie, Marin Mihalache.

Ana Amelia Dincă

1. În anul 1951 pe data de 5 mai debutează la Călărași activitatea muzeistică prin înființarea *Muzeului Orășenesc de Arheologie*, iar exponatele însemnau câteva vase ceramice și artefacte arheologice de epocă romană și bizantină, găsite pe plaja de la Durostorum și la Păcuiul lui Soare, de juristul, poetul și numismatul Vasile Culică. Primul sediu al muzeului fusese o casă naționalizată, situată pe strada Sfântul Nicolae, urmând ca din 28 aprilie 1958 muzeul să fie inaugurat în locația de pe strada Progresului nr.90 (vezi Mihail Ionescu, *Primii 50 de ani ai Muzeului Dunării de Jos-Călărași 1951-2001*, în *Cultură și Civilizație la Dunărea de Jos*, vol. XVIII, Călărași, 2001, p.59-64).

2. În anul 2004 spațiul muzeistic s-a extins prin *Galeriile „Arcadia”* ale **Muzeului Dunării de Jos**, Acestea cuprind o sală de expoziție, depozitul de etnografie și laboratorul de restaurare-conservare.

3. Hagea, Doina, *Vasile Culică, unul din fondatorii Muzeului de Istorie din Călărași*, în *Cultură și Civilizație la Dunărea de Jos*, vol. XVIII, p.72-75.

4. Patrichi, Grigore Smulți, *Corespondență*, Scrisoarea din 5.07. 2004, arhiva **Muzeului Dunării de Jos**.

5. Țușară, Pavel, *O lecție de peisaj la Călărași*, în *Tabăra studențească de pictură și desen*, pliant de expoziție, 1984.